

Motion

1977/78:1018

av Rolf Hagel och Alf Lövenborg
om internationell nedrustning m. m.

Det är ingen överdrift att säga att hela mänsklighetens allvarligaste och mest komplicerade problem är kapprustningen och att detta problem blir allt allvarligare.

Under en kort tid föreföll det som om en vändning i positiv riktning var näraliggande. Särskilt efter undertecknandet av slutdokumentet 1975 vid Helsingforskonferensen om säkerhet och samarbete i Europa var det en allmän förhoppning att den politiska avspänning som detta historiska dokument var ett uttryck för skulle följas av en militär avspänning, ett stopp för kapprustningen och åtgärder för att minska rustningarna.

Endast under förutsättning att den politiska avspänningen följs av militär avspänning kan den bli definitiv och oåterkallelig.

Ny spiral i kapprustningen

Men som bekant har det inte blivit någon militär avspänning. Tvärtom har ansträngningar gjorts för att stoppa avspänningsprocessen och få till stånd en återgång till det kalla kriget. Utan tvivel har denna propagandaoffensiv mot Sovjetunionen och övriga länder inom den socialistiska gemenskapen haft bestämda syften, inte minst för att motverka den allt starkare opinionen för nedrustning och fred och för att vinna stöd i inflytelserika kretsar för en ny spiral i kapprustningen: kryssningsrobotarna, mobila avskjutningsramper för interkontinentala robotar, tillverkning och förbandsplacering i Västeuropa av neutronbomben etc.

Dessa beslut eller aviserade kommande beslut av president Carter omöjliggjorde framsteg för de ytterst viktiga SALT-förhandlingarna mellan USA och Sovjetunionen om en begränsning av de strategiska rustningarna. Det femåriga avtal som fått beteckningen SALT I löpte ut i början av oktober 1977 utan att något nytt avtal träffats.

Enbart utvecklingen under det senaste året borde alltså rasera myten om att de båda "supermakterna" delar ansvaret för kapprustningen. Elementära historiska fakta sedan andra världskrigets slut visar vilken stat som hela tiden haft ledningen i denna ödesdigra process. Det var USA-imperialismen som fällde atombomberna över Hiroshima och Nagasaki den 6 och 9 augusti 1945, inte som en av de sista stora militära operationerna i andra världskriget – från militär synpunkt var den lika meningslös som den var barbarisk – utan som inledning till det kalla kriget mot Sovjetunionen. Det var USA-imperialismen som under ett decennium ödelade Vietnam och Laos, sista åren också

Kambodja, och där begick folkmord och miljömord med B-52-bombningar, napalm, växtgifter, giftgaser, stålklubbor, lövminor och andra grymma metoder och vapen.

Varje ny spiral i kapprustningen har inletts av USA.

Därför är det en logisk anmärkning av Alva Myrdal när hon i Spelet om kapprustningen (s. 161) skriver:

”Men eftersom Sovjetunionen som utgångsläge har haft en önskan att hinna ifatt Förenta staterna, borde ett unilateralt initiativ från detta hittills längst hunna land hjälpa dem båda att avstå från den oförnuftigjakten på fler och fler kärnvapen.”

Det militär-industriella komplexet

I de socialistiska länderna finns inga bolag och inga aktieägare som kan profitera på rustningsindustrin. Tvärtom betecknas rustningarna och den militära beredskapen där som betungande improduktiva delar av budgeten. Vid en allmän nedrustning skulle alla dessa materiella och personella resurser omedelbart kunna användas i den fredliga utvecklingens tjänst.

I de kapitalistiska länderna däremot, särskilt USA och övriga imperialistiska stormakter, finns det kretsar som gör fabulösa profiler på rustningsindustrin och krigsmakten och ser varje tecken på avspänning som ett dödligt hot mot sin lukrativa företagsamhet. Där finns också de som behöver rustningarna för att säkra de multinationella bolagens utplundring av många länder i Latinamerika, Asien och Afrika.

Det är i detta militär-industriella komplex, sammanflätningen av topparna inom den militära byråkratin med storfinansen, som kapprustningens drivkrafter är att söka.

Det militär-industriella komplexet är inte en term som myntats av marxister. Den förekom såvitt vi vet första gången i ett officiellt tal i Washington:

”Vi måste vara på vår vakt mot att detta militär-industriella komplex tillägnar sig ett oberättigat inflytande, vare sig det är medvetet eftersträvat eller inte. Denna förening av ett enormt militärt etablissemang med en väldig rustningsindustri är en ny amerikansk erfarenhet. Dess allomfattande inflytande – ekonomiskt, politiskt, t. o. m. andligt – gör sig gällande i varje stad, varje delstats kanslihus, varje statligt verk.”

Den som sade detta saknade inte militär erfarenhet. Efter att ha varit överbefälhavare för USA:s, Englands och Frankrikes styrkor i Europa under andra världskriget var han under åtta år USA:s president. Det citerade avsnittet är hämtat ur general Eisenhowers avskedstal som president den 17 januari 1961.

Ständigt nya vapentyper

Kort efter Helsingforskonferensens avslutning, då det fanns förhoppningar om SALT 2, ett nytt och längre gående avtal innan SALT 1 löpte ut, skrev dr Georgi Arbatov, direktör för Sovjetunionens vetenskapsakademis institut för forskningar beträffande USA och Canada, i USA-tidskriften Newsweek den 8 mars 1976:

”Om förhållandena fortsätter på samma sätt är det svårt att se hur vi ska kunna stoppa kapprustningen. En annan aspekt är att även nu, när vanvetet i denna kapploppning officiellt medges av båda sidor och när förhandlingar pågår för att begränsa den, fortsätter framstegen i vapenutvecklingen att lämna den politiska förhandlingsprocessen bakom sig. Vi hinner knappt åstadkomma ett avtal om ett problem förrän ett nytt, ännu mera komplicerat har skapats av den hektiska utvecklingen av ständigt nya vapentyper.

I båda fallen ser vi en djävulscirkel som måste brytas. SALT 2 kommer inte att fullständigt lösa detta problem, men förhoppningarna är att dess framgång kommer att bereda väg för en heltäckande uppgörelse.”

Dr Arbatov analyserade också vad han kallar ”de konstruerade problemen”, bl. a. myten att endast Sovjetunionen skulle tjäna på avspänningen: ”Inte sällan får vi höra ultimatumliknande krav från skilda kretsar i USA – gör så eller så, annars kommer avspänningen att gå på grund och sjunka. I går var Sovjetunionens inrikesförhållanden föremål för sådana krav, därefter Portugal, nu Angola, och i morgon blir det helt visst något annat.”

Han fortsatte:

”Det är givetvis möjligt att förstå att bakslagen i Sydostasien, förändringarna i Portugal och utvecklingen i Angola har orsakat ett aktivt missnöje i USA-kretsar. Det är dock därför så mycket mera angeläget att korrekt förstå orsakerna till misslyckandena för USA:s politik. Dessa ligger inte i brist på ’nationell beslutsamhet’, inte i att ha lämnat den sovjetiska utmaningen ’obesvarad’ och inte i avspänningen heller för den delen. Dessa bakslag är förbundna med USA:s oföränderliga försvar för ingripanden och regimer, som är uppenbart dömda till undergång, det må vara i Sydvietnam eller de grupper i Angola som opererade i allians med sydafrikanska rasister och kolonialistiska legoknektar. Det är inte Sovjetunionen som är ansvarig för detta utan traditioner och lämningar från det kalla kriget och den blinda antikommunism som låg till grund för det.”

Rustningarna kostar 1 900 miljarder årligen

Vi har i det föregående kortfattat redovisat vår uppfattning om bakgrunden till den farliga situation världen befinner sig i nu och citerat uppfattningar som överensstämmer med våra. Men vi finner det samtidigt angeläget att understryka att läget nu är sådant att ett samförstånd om åtgärder är viktigare än diskussioner om ansvarsbördan. Man kan ha mycket skilda uppfattningar i

politiska frågor, inklusive olika värderingar om kapprustningens orsaker, och likväl komma till samma slutsats, nämligen att kapprustningen måste stoppas utan ytterligare dröjsmål.

Världens militärutgifter utgör nu årligen 388 miljarder dollar (1 900 miljarder kronor) enligt den senaste sammanställning vi haft tillgång till. I en värld där hundratals miljoner är arbetslösa och bostadslösa, där hundratals miljoner är undermålda eller håller på att dö av svält, där analfabetismen i absoluta tal ständigt stiger och där tusentals barn varje år blir blinda av trakom eller vitaminbrist därför att de få kronor det skulle kosta att bota varje enskilt fall saknas, i en sådan värld är det gigantiska och ständigt ökade slöseriet på rustningar och krigsmakt så utmanande och irrationellt att det inte kan karakteriseras som annat än vanvettigt.

Ett kärnvapenkrig: 140 miljoner döda enbart i USA

Tragiken i denna kontrast bör också ses i samband med kapprustningens risker, vilkas fruktansvärda dimensioner borde stå klara för alla.

I slutet av juni 1977 avslutades och överlämnades till president Carter en 117-sidig utredning, "Military strategy and force posture review", vars innehåll blev känt först ett halvår senare. International Herald Tribune, som i numret för den 7-8 januari 1978 refererat denna rapport, uppger att en av de regeringsexperter som utarbetat den betecknar den som "en nybörjarkurs" i militär strategi.

Efter det numera rutinmässiga omdömet att Sovjetunionen i ett krig med s. k. konventionella styrkor skulle ha övertaget över NATO-styrkorna gör rapporten, enligt referatet, den överraskande bedömningen att USA ligger klart över Sovjetunionen i fråga om strategiska robotar. Det är ett överraskande medgivande med tanke på den intensiva kampanj som både Nixons och Carters försvarsministrar och NATO-ledningen i Europa bedrivit för att övertyga allmänheten och några av de mera återhållsamma regeringarna inom NATO om behovet av en ytterligare kvantitativ och kvalitativ förstärkning av kärnvapenarsenalen.

Samtidigt söker man i rapporten uppskatta konsekvenserna av ett kärnvapenkrig i full skala ("a major nuclear war"). Rapporten beräknar att det skulle resultera i minst 140 miljoner döda i USA och 113 miljoner döda i Sovjetunionen. Nästan tre fjärdedelar av respektive länders "ekonomier" skulle förstöras.

I en sådan konflikt skulle man "svårigen kunna tänka sig att karakterisera någondera sidan som segrare". Detta citat anges i referatet höra till rapportens slutsatser. Men tidningens huvudrubrik över det långa referatets inledning på förstasidan är: "USA-rapport hävdar att ryssarna inte skulle kunna vinna ett kärnvapenkrig."

Ett "heroiskt självmord"

Den enkla sanningen är att ett kärnvapenkrig i full skala inte skulle ha någon segrare. De kärnvapen som nu finns har tillräckligt med sprängstyrka och radioaktiv potential för att göra slut på mänskligheten och allt vad vi innefattar i begreppet mänsklig civilisation. Ett kärnvapenkrig i full skala skulle kunna återföra denna planet till det stadium för hundratals miljoner år sedan då endast lågt stående organismer kunde existera.

De japanska flygare som under andra världskriget sänkte amerikanska fartyg genom att med sina plan och sina bomblaster krascha i full fart mot dessa fartyg begick, som det hette i deras överordnades kommunikéer, "heroiska självmord". Lyckligtvis var inte krigstekniken då så utvecklad att de kunde hota hela mänskligheten med sin fanatism. Skillnaden i våra dagar är att de som startar ett kärnvapenkrig i full skala kan utplåna hela mänskligheten och hela civilisationen samtidigt som de begår sitt "heroiska självmord".

Kryssningsrobotarna

När president Carter vid en presskonferens den 30 juni 1977 förklarade att USA skulle inleda fältplaceringen av kryssningsrobotar, som han beskrev som ett tillräckligt effektivt strategiskt vapen (tillräckligt i förhållande till det dyrbara bombplanet B-1, vars serietillverkning tills vidare ställts på framtiden), inledde han en ny allvarlig spiral i kapprustningen.

David Linebaugh, tidigare biträdande vicedirektör för USA:s Arms Control and Disarmament Agency, skrev i en artikel i International Herald Tribune den 30 september 1977:

"USA:s hållning är verkligen alltför ensidig. Den skulle möjliggöra en väldig expansion av USA:s rustningar genom fältplacering av kryssningsrobotar.

Enligt uttalanden av försvarsminister Harold Brown skulle 250 bombplan av typ B-52 kunna bestyckas med upp till 5 000 kryssningsrobotar, dvs. fler USA-kärnvapen av denna enda typ än det sammanlagda antalet sovjetiska kärnvapen i hela deras strategiska arsenal. — — —

Både kryssningsrobotarnas räckvidd och antalet fältplacerade skulle vara svårt att kontrollera. Ryssarna skulle kunna lura oss när de också har en robot av kryssningstyp."

Från officiellt sovjetiskt håll har gång på gång deklarerats att problemet är inte om eller hur snabbt Sovjetunionen kan åstadkomma kryssningsrobotar. Problemet är det amerikanska beslutet att ta detta nya allvarliga steg på kapprustningens väg. I den sovjetiska veckotidskriften New Times nr 25 1977 skrev V. Kuznetsov:

"Sovjetunionen har allt som behövs för att förfoga över kryssningsrobotar i vilken kvantitet som helst. Men är det nödvändigt att öppna en ny, fjärde

kanal i den strategiska kapprustningen (efter de interkontinentala robotarna, de ubåtsbaserade ballistiska robotarna och de tunga bombplanen)? Detta står i strid mot elementärt sunt förnuft. Pentagon och NATO borde därför, innan de sätter full fart framåt, väga alla de möjliga konsekvenserna av detta våghalsiga företag.”

Neutronbomben

Som om det inte var nog med detta nya långa, farliga steg bort från de tidigare överenskommelserna om en begränsning av de strategiska rustningarna krävde president Carter samtidigt budgetmedel fören fortsatt utveckling av neutronbomben.

Vid en presskonferens den 12 juli 1977 förklarade Carter att han ännu inte fattat det slutgiltiga beslutet om fältplacering av neutronvapnet men att han ansåg att det var ”ett av våra alternativ ” (”one of our options”) på kärnvapenområdet. Han påstod också att denna bomb, som varit under utveckling sedan tjugo år, inte var ”något principiellt nytt alls, inte ett nytt vapen”. Och han hävdade att den ”inte påverkar våra SALT – eller andra strategiska vapenförhandlingar alls. Den är strikt konstruerad som ett taktiskt vapen.”

Denna cyniska och grundfalska deklARATION följdes av serier av artiklar och uttalanden från Pentagon, NATO-högkvarteret och skribenter om neutronbomben som en ”ren” bomb med ”kliniskt avgränsad verkan”. Det förhållandet att den varet ”taktiskt” vapen skulle dessutom, påstås det, göra att den kunde användas på en eventuell västeuropeisk krigsskådeplats utan risk för materiell förstörelse och utan risk för att den skulle utlösa ett allmänt kärnvapenkrig.

Ett typiskt exempel på denna makabra marknadsföring av neutronbomben och dess påstådda attraktiva egenskaper i jämförelse med andra kärnvapen är följande avsnitt uren artikel av George F. Will i International Herald Tribune den 11 juli 1977:

”Strålning från neutronvapen är intensivare men mera avgränsad. Den kan bli begränsad till en radie på 275 meter. Och den är kortlivad. Ett område som träffas av ett neutronvapen kan ockuperas följande dag. – – –

Neutronvapen på slagfältet är ett steg tillbaka från det urskillningslösa i modern krigsteknologi. De möjliggör en minskning av skadorna för civilpersoner i omgivningen.”

Att ”förkasta rena, exakt verkande neutronvapen skulle verka rubbade på balansen”, fortsatte Will. Bland annat ”skulle ryssarna få anledning betvivla att USA skulle använda taktiska kärnvapen med deras förödande verkan på omgivningen då de kämpar på allierad mark”.

Världsoinionen mot neutronbomben

Planerna på serietillverkning av neutronbomben och dess fältplacering i Västtyskland och andra NATO-länder utlöste en opinionsstorm utan många tidigare motstycken – i Sovjetunionen och övriga länder inom den socialistiska gemenskapen men också i USA, Västeuropa och de flesta länder i Asien, Afrika och Latinamerika. De skulle, om de förverkligades, grusa förhoppningarna om ett slut på kapprustningen. De skulle, något som framgår av bland annat den just citerade artikeln, syfta till att suddas ut skillnaden mellan konventionella vapen och kärnvapen, mellan taktiska vapen och strategiska.

Det faktum att de skulle göra ett kärnvapenkrig mera sannolikt gjorde nedrustningsproblemet till ett konkret och akut problem för miljoner människor som tidigare inte uppfattat situationens allvar. Mycket snabbt blev det också en allmän kunskap att neutronbomben är ett terror- och tortyrvapen utan tidigare motsvarighet.

Världsoinionens snabba reaktion gjorde verkan.

Det slutgiltiga beslut, som – enligt de första meddelandena – skulle fattas i mitten av augusti 1977, uppsköts till mitten av oktober och uppsköts då till "tidigast i början av 1978". I amerikansk press har det förekommit uppgifter om att Danmark, Norge, Nederländerna och Island och möjligen ytterligare något NATO-land genom sitt motstånd bidragit till att fördröja produktion av neutronbomben och dess fältplacering i Västeuropa.

Neutronbomben har ännu inte börjat produceras av Pantex Corporation, vars kärnvapenanläggning ("nuclear ordnance assembly plant") i Amarillo i Texas uppges vara den enda industri som kan komma i fråga för uppdraget. Men neutronbomben kastar redan sina långa skuggor över nedrustningsförhandlingarna i Genève och Wien, över Belgradmötet om säkerhet och samarbete i Europa och över utsikterna till politisk och militär avspänning framför allt i Europa men också i världen i övrigt.

Kärnvapenolyckor

Här har inte berörts kärnvapenrustningarna i England, Frankrike och Kina, vilket inte innebär att dessa skulle vara betydelselösa. När utländska journalister för första gången fick tillfälle göra en rundtur i en fransk robotbas sommaren 1977 fick man återigen en påminnelse om vilken kusligt liten tidsmarginal det är mellan fred och kärnvapenkrig. Från en by i Alperna rapporterade James Goldborough i International Herald Tribune den 7 juni 1977:

"Arton robotar, var och en med en räckvidd av 3 000 km och med ett förprogrammerat mål, kommenderas från poster nersprängda 2 000 meter i två bergscentra. I det underjordiska högkvarteret lever grupper av officerare med uppgifter som inbegriper att sitta på glidstolar med tjocka dynor framför

datorer i väntan på att de röda lamporna kopplas på – en signal för dem att trycka på avfyringsknapparna för robotarna. – – –

De säger att det skulle ta omkring en minut för dem att besvara ett angrepp. Sedan robotarna väl avfyrats skulle de nå som längst sina 3 000 km på omkring 15 minuter. – – –

De är inriktade på städer, inte militära mål, därför att den franska strategiska doktrinen är fortfarande grundad på massiv vedergällning . . .”

Vissa svenska massmedia innehöll från sommaren 1973 spaltkilometer om vad ”den mänskliga faktorn” skulle kunna ställa till med inom anläggningar för kärnkraftens fredliga användning – trots att denna varit praktiskt taget helt förskonad från olyckor eller allvarliga tillbud under de över tjugo år den förekommit industriellt (i skarp kontrast till alla andra stora energikällor).

SIPRI:s två sammanställningar av olyckor i kärnvapensystem, en ytterligt skrämmande realitet, har däremot, såvitt vi vet, inte varit föremål för någon svensk massmediauppmärksamhet alls.

I den andra av dessa sammanställningar, införd i SIPRI Yearbook 1977, finns listor som upptar 132 hittills kända olyckor med kärnvapen, avskjutningsramper, bombplan etc. Ingen av dessa har medfört explosion av kärnvapen, ”men det har förekommit mycket omfattande radioaktiv nedsmutsning i åtskilliga fall”. (s. 63).

”Ett obestridligt faktum är att kärnvapenolyckor inträffar, förekommer ganska ofta världen runt och inträffar i sannolikt alla kärnvapensystem när dessa innehåller kärnstridspetsar och i sannolikt varje slag av verksamhet i vilken dessa avskjutnings- eller transportsystem deltar.” (s. 62).

Vad kan bli följden om en dator blir felprogrammerad eller de röda lamporna i en robotbas kopplas på genom ett tekniskt fel? Vad händer om ”den mänskliga faktorn” oavsiktligt sätter i gång en del av det gigantiska maskineri som kärnvapenrustningarna nu utgör?

FN:s extrasession om nedrustning

Risken för kärnvapenspridning till nya stater, det inacceptabla förhållandet att två av de stora kärnvapenmakterna, Frankrike och Kina, inte under-tecknat icke-spridningsavtalet, den snabba utvecklingen av konventionella vapen och vapensystem – det finns mycket att tillägga. Men vi skall här inte förlänga vår redan utförliga dokumentation till frågan om kapprustningen.

Världsoinionen har nu sin uppmärksamhet riktad på FN:s generalförsamlings extra session om nedrustning i New York i maj-juni i år. Även om förhoppningarna är dämpade mot bakgrunden av den nya spiral i kapprustningen som USA-imperialismen inlett, måste de regeringar som känner oro inför den allvarliga utvecklingen med all skärpa framföra de krav som världsoinionen ställer.

Svensk folkriksdag för nedrustning

Vi har i särskilda motioner tagit upp svenska försvarsproblem och bl. a. krävt en kraftig minskning av rustningskostnaderna.

En mycket positiv händelse var den svenska folkriksdag för nedrustning som hölls i Stockholm den 13–15 januari 1978 med syfte att i kraft av en bred svensk opinion formulera konstruktiva krav inför de icke-statliga organisationernas konferens om nedrustning i Genève den 27 februari–2 mars 1978 och FN:s generalförsamlings extra session om nedrustning.

Folkriksdagen, som samlade 250 ombud från nära 200 organisationer representerande hela det politiska fältet, ställde sig enhälligt bakom kravet om allmän och total nedrustning. Enhälligt beslutades också att bl. a. följande delmål skulle innefattas i handlingsprogrammet: totalförbud mot kärnvapenprov, reducering av kärnvapenförråd och kärnvapensystem, långsiktig plan för undanröjande och folkrättslig bannlysning av kärnvapen, åtgärder i syfte att skapa ytterligare garantier för icke-spridning av kärnvapen, konvention om förbud mot utveckling, produktion och lagring av kemiska vapen och om förintande av befintliga lager, förbud mot nya typer av massförintelsevapen, plan för kontinuerlig reducering av de konventionella vapnen, utredning om hur en övergång från militär till civil produktion kan genomföras samt utveckling av FN:s maskineri för fredlig lösning av internationella konflikter. Enhälligt antogs också förslaget om inkallandet av en världsnedrustningskonferens.

Vi anser att den svenska regeringen inför FN:s generalförsamlings extrasession om nedrustning med all kraft bör verka för dessa och övriga krav som folkriksdagen för nedrustning ställde sig bakom och som utan tvivel representerar en praktiskt taget enhällig svensk opinion.

I hög grad brådskande är det att regeringen – i överensstämmelse med beslutet av folkriksdagen – ”skärper sitt ställningstagande mot tillverkningen av neutronbomben och mot utplacering av detta vapen på militära förband”.

Opinionen för nedrustning och fred

Regeringarna ensamma kan inte, hur god vilja som än finns, åstadkomma den situation där kapprustningen stoppas och nedrustningen kan inledas. En avgörande förutsättning är att det finns en välinformerad och aktiv folkopinion.

Den opinion som hittills utvecklats i Sverige har i stort sett varit ett resultat av frivilligt, oavlönat och uppoffrande arbete, framför allt inom och av de organisationer som har freds- och solidaritetsarbete som huvudsaklig uppgift. Som exempel kan nämnas att initiativtagarna till den svenska folkriksdagen för nedrustning lär ha haft endast ett par tusen kronor för förberedelsearbetet. Till kostnaderna för lokaler etc. bidrog ombuden personligen och de många

framstående artister som utan ersättning ställde upp vid det avslutande kulturprogrammet. Allt praktiskt arbete med folkriksdagen utfördes av frivilliga, oavlönade krafter som i många fall arbetade praktiskt taget dag och natt under en veckas tid och dessutom under förberedelserna.

Vi är medvetna om att det finns ett alldeles särskilt värde i att en folkrörelse bärs upp av de många som oegennyttigt offrar tid och pengar för dess arbete och utveckling. Men det råder inget tvivel om att fredsorganisationerna och organisationer som vid sidan av sin ordinarie verksamhet vill göra särskilda insatser i nedrustnings- och fredsfrågor är kraftigt handikappade på grund av att de saknar pengar för utställningar och andra utåtriktade kampanjer och att de sällan eller aldrig har möjlighet att sända medarbetare att personligen närvara vid viktiga internationella konferenser, t. ex. Belgradkonferensen om säkerhet och samarbete i Europa, FN:s extrasession om nedrustning. Vissa stora svenska massmedia förtiger helt dessa viktiga konferenser, utom närde kan finna ett skandalintresse i att uppmärksamma dem.

Svenska folkriksdagen för nedrustning beslutade enhälligt att som sin mening uttala att:

a) Svenska delegationen vid SSD (extrasessionen för nedrustning) framför sitt beklagande av att icke-statliga organisationer ej givits möjlighet till tillfredsställande deltagande i extrasessionens arbete samt yrkar på att dessa organisationer ges reella möjligheter att delta i uppföljningen av extrasessionen.

b) Sverige vid extrasessionen verkar för att klara formuleringar om den allmänna opinionens roll för nedrustningsarbetet inskrivs i extrasessionens principdeklaration och handlingsprogram och att där också påyrkas att väsentligt förstärkta resurser avsätts, såväl inom FN-systemet som av FN:s enskilda medlemsländer, till frivilligorganisationernas information och opinionsbildning i nedrustningsfrågor, samt att FN:s generalsekreterare uppmanas redovisa hur detta arbete genomförts.

c) Svenska regeringen anslår medel, dels nu omedelbart till frivilligorganisationernas information inför FN:s extrasession, dels på längre sikt för information om nedrustnings- och FN-frågor. Dessa sistnämnda medel bör utgå med belopp likvärdiga med dem som nu anslås till information om utvecklingsamarbete.

Samtidigt som vi stöder dessa krav kommer vi här att yrka en uppräknig av anslaget till de fredsorganisationer som nu får nöja sig med mycket anspråkslösa belopp och anslag till tre fredsorganisationer som hittills inte fått några anslag alls.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar hemställa att regeringen utan dröjsmål skärper sitt ställningstagande mot tillverkning av neutronvapnet och – bilateralt, vid internationella konferenser samt på andra sätt – verkar för ett förbud mot detta nya massförintel-

sevapen,

2. att riksdagen beslutar hemställa att regeringen verkar för en snabb internationell utredning om möjligheterna att ställa om rustningsindustrin för civil och samhällsnyttig produktion och använda vad som kan inbesparas genom nedrustning för utvecklingsländernas behov,
3. att riksdagen beslutar att under punkten E 3. Utrikesdepartementet (Information om mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor) anslå till a) Svenska FN-förbundet 1 200 000 kr., b) Svenska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet 80 000 kr., c) Svenska freds- och skiljedomsföreningen 80 000 kr., d) Utrikespolitiska föreningarnas FN-förbund 80 000 kr., e) Svenska fredskommittén 80 000 kr., f) Sveriges fredsråd 80 000 kr., g) Kristna freds rörelsen 80 000 kr.,
4. att riksdagen beslutar hemställa att regeringen framlägger förslag om att belopp likvärdiga med dem som nu anslås till information om utvecklingssamarbete utgår till frivilligorganisationernas information om nedrustnings- och FN-frågor.

Stockholm den 24 januari 1978

ROLF HAGEL (apk)

ALF LÖVENBORG (apk)